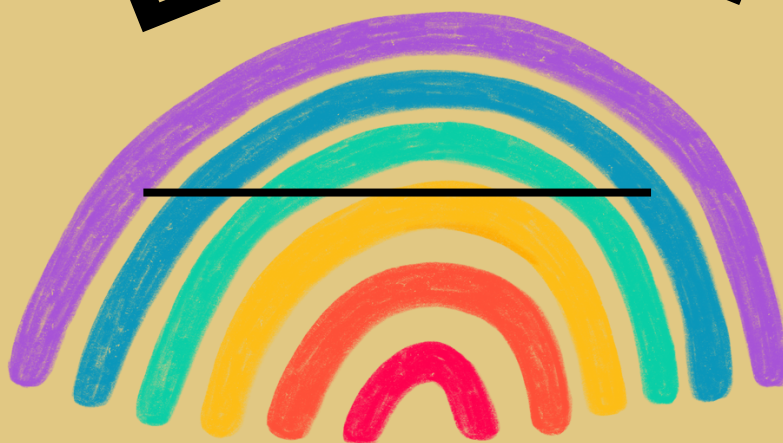

LGTBI+

**GUIA BÀSICA
2023**

Consell Comarcal
Berguedà

SAI
Servei d'Atenció
Integral LGTBI
Berguedà

INTRODUCCIÓ

Aquesta guia, neix de la necessitat i del deure col·lectiu de tots i totes a conèixer, entendre i acceptar la diversitat afectivo-sexual i de gènere de la societat. Diversitat, com a quelcom que suma, que permet a cadascú poder ser i mostrar-se tal com és, estimant lliurement, sense por al rebuig ni a patir LGTBIfòbia.

Hem de tenir clar que la qüestió LGTBI+ no és quelcom esnob o polític, sinó una qüestió de DRETS HUMANS. Així, els drets de les persones LGTBI+, com els de qualsevol altra persona, s'han garantir i respectar, tant en l'àmbit públic com en el privat.

Amb esperança que aquesta petita guia us ajudi a endreçar conceptes i us sigui útil.
Comencem!

Servei d'Atenció Integral (SAI) LGTBI Berguedà

CONCEPTES BÀSICS

- **SEXE BIOLÒGIC:** Etiqueta que se'ns assigna per part del personal mèdic al néixer en funció dels nostres genitals i cromosomes (masculí o femení). El sexe es registra al certificat de naixement que consta al Registre Civil. Tradicionalment s'ha diferenciat entre mascle i femella, deixant de banda altres tipologies poc comunes, com la intersexualitat (combinació poc freqüent de cromosomes que fa que els genitals de la persona no s'identifiquin de forma clara com els dels mascles ni com els de les femelles, així que s'intervenien quirúrgicament a la persona per poder categoritzar-la en un dels dos sexes habituals).
- **GÈNERE:** Construcció social i cultural. Tradicionalment HOME/DONE. A part, el gènere, comporta un conjunt d'expectatives que la societat espera d'aquell home o d'aquella dona. Així, dels homes s'espera que tinguin trets masculins (en el físic, a l'expressar-se, en els hobbies...) i les dones, trets femenins. Aquesta concepció comporta que persones d'un determinat gènere que tenen trets de l'altre pateixin discriminacions i menys teniment: homes femenins, dones masculines...
- **IDENTITAT DE GÈNERE:** Autopercepció: com m'identifico jo. Sentiment de pertinença a un o altre sexe normatiu, o a cap dels dos. La identitat de gènere de la persona, no té perquè coincidir amb el sexe biològic que se li va assignar a la persona (trans*, no binari...). La identitat de gènere de la persona és independent a la seva expressió de gènere i a la seva orientació sexual.

- **EXPRESSIÓ DE GÈNERE:** Aparença, comportaments i estètica de la persona en relació al seu gènere: manera de vestir, gesticulació, gustos... Se la considera femenina si encaixa en aquells comportaments i estètica que la societat associa a les dones i, masculina quan encaixa en els patrons referent al gènere home. Andrògina si és a la vegada masculina i femenina i neutre si no és massa masculina ni femenina. No s'ha de confondre l'expressió de gènere amb la identitat de gènere de la persona ni amb la seva orientació afectiva sexual. Per exemple, un home pot tenir una expressió de gènere més femenina sense que necessàriament sigui gai.
- **ORIENTACIÓ SEXUAL:** Referent a l'atracció emocional, romàntica, sexual i afectiva de la persona envers una altra. L'orientació sexual que ha imperat en el sistema ha estat la heterosexual. Si bé, com aquesta n'hi ha altres: l'homosexualitat (afinitat per persones del mateix sexe); bisexualitat (afinitat per persones d'un sexe diferent al propi i també cap a les del mateix sexe); asexual (persones que no senten atracció afectiva sexual per cap gènere); pansexualitat (persones que se senten atretes de forma afectiva sexual per altres persones, sense tenir en compte el seu gènere ni sexe).

-
- **NO BINARI:** Persona amb una identitat de gènere que no coincideix amb els conceptes tradicionals d'home i dona. Les identitats no binaries són molt diverses i les persones no binaries poden identificar-se amb el binarisme de gènere de forma permanent o intermitent (gènere fluid).
 - **INTERSEXUAL:** Persona que compta amb característiques genitals d'home i de dona. Els seus cromosomes no s'adeqüen al model binari XX o XY. Anys enrere eren anomenats "hermafrodites" però aquest concepte es troba en desús per pel seu caire negatiu. En la major part de les criatures nascudes intersexuales se les intervé quirúrgicament amb l'únic fi d'encabir-les dins el sistema normatiu sexe-gènere (masculí/femení). Aquesta assignació forçada a la llarga pot provocar forts problemes físics i psicològics a aquestes persones.

TRANS*

La transsexualitat, sobretot en adolescents, s'està vivint com un procés d'autoconeixement a través de transitar pel gènere i l'orientació sexual. Aquest trànsit pot ser determinat i fixe o bé oscil·lant i/o no definitiu, i no per això és un trànsit menys important.

- **TRANSGÈNERE:** Persona que no se sent identificada amb el gènere que assignat al néixer. Pot identificar-se amb el sexe oposat (d'home a dona o de dona a home) o bé, refusar el binarisme de gènere i no identificar-se ni amb el gènere masculí ni amb el femení (trans* no binari). Habitualment, malgrat la seva expressió de gènere canviï i pugui sotmetre's a tractament hormonal, no es sotmet a cirurgia per adaptar el seu cos al gènere sentit.
- **TRANSSEXUAL:** La persona transsexual, les definiria com la persona transgènere amb l'afegit que aquesta, per sentir-se a gust amb ella mateixa es sotmet a procediments quirúrgics a part dels hormonals per assemblar-se més al sexe sentit.

Quan ens referirem a un HOME TRANS* o una DONA TRANS*?

En primer terme, ens fixarem amb el nom sentit que la persona ens manifesti o, el nom propi ja modificat, si ha realitzat els tràmits oficials.

Penseu que serà un **HOME TRANS***, si al néixer li van assignar el sexe femení i ha transitat o està transitant al gènere home, sentint-se com a tal. I pel contrari, es tractarà d'una **DONA TRANS*** si el sexe assignat al néixer era el de mascle i el trànsit es dirigeix al gènere femení, auto identificant-se com a dona.

- **TRANSVESTIT/DA:** Persona a qui agrada actuar vestint-se amb roba que per norma social s'associa al sexe oposat al seu, però no necessàriament desitja un canvi d'identitat de gènere ni de sexe. També són anomenats *travestis* o *cross-dressers*.

La transsexualitat obeeix a una qüestió d'identitat de gènere (HOME/DONA/NO-BINARI) i és totalment independent a l'orientació sexual de la persona (HETEROSEXUAL, HOMOSEXUAL, BISEXUAL...).

SISTEMA SEXE-GÈNERE

Tradicionalment, quan naixem se'ns assigna un sexe depenent dels nostres genitals (**MASCLE/FEMELLA**).

Determinat el sexe, l'entorn social projecta, conscient o inconscientment sobre el nen o la nena, unes expectatives de comportament, de vestuari i de gustos en general, socialment entesos com a "correctes/normals". Així, si al néixer se'ns va classificar com a mascle, el nostre gènere serà el d'**HOME** i s'esperarà que ens comportem de manera masculina en el fer i l'actuar, vestir amb roba d'home i tenir aficions adients al sexe masculí. Contràriament, si al néixer se'ns va classificar com a femella, se'ns categoritzarà com a **DONA** i s'esperarà de nosaltres un comportament i manera de ser femenina.

No només això, sinó que pel que fa a orientació sexual, s'entén que pel fet de ser home ens agradaran les dones i pel fet de ser dones, ens agradaran els homes, per tant, l' **HETEROSEXUALITAT** com a orientació sexual imperant.

Com és de veure, en aquest sistema sexe-gènere tradicional, no hi ha encaix per les altres formes d'identitat de gènere, expressió de gènere i orientació sexual.

Tota identitat o expressió de gènere i orientació sexual que sobresurt del binarisme normatiu, és font de violència i discriminació.

- Queden fora d'aquest sistema binari, les persones **INTERSEXUALS**, que neixen amb variacions de les característiques sexuals (*òrgans reproductius- externs i/o interns-, cromosomes, gònades...*) no encaixant amb la típica presentació de mascle o femella.
- Queden fora i són mal vistes, les persones amb expressions de gènere no tradicionals, com els **HOMES FEMENINS** i les **DONES MASCULINES**.
- Queden fora les identitats de gènere fora del binarisme HOME/DONA, tals com les persones **TRANS*** i les persones **NO BINARIES**.
- I, queden fora les diferents orientacions sexuals tals com **l'HOMOSEXUALITAT**, la **BISEXUALITAT** i altres més minoritàries com la **PANSEXUALITAT** o **l'ASEXUALITAT**.

Totes aquestes identitats i expressions de gènere i orientacions sexuals alternatives a les tradicionals, són igualment vàlides, són decisions personals privades, que formen part de cada individu i de la seva llibertat, entesa com a **DRET FONAMENTAL** protegit.

Catalunya és pionera en la regulació d'aquesta temàtica, per mitjà de la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia la bifòbia i la transfòbia.

LGTBIfòbia

La LGTBIfòbia és un terme genèric i global per referir-se a les discriminacions, conductes i actituds negatives envers a les persones lesbianes (**LESFÒBIA**), gais (**HOMOFÒBIA**), bisexuals (**BIFÒBIA**), trans* (**TRANSFÒBIA**) i intersexuals.

Segons la Llei 11/2014, les diferents **FORMES DE DISCRIMINACIÓ** que es poden patir són les següents:

- **DISCRIMINACIÓ DIRECTA:** situació en què es troba una persona que és, ha estat o pot ser tractada, per raó de l'orientació sexual (OS), la identitat de gènere (IG) o l'expressió de gènere (EG), d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.
- **DISCRIMINACIÓ INDIRECTA:** situació en què una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutres poden ocasionar en lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals un desavantatge particular respecte de persones que no ho són.
- **DISCRIMINACIÓ PER ASSOCIACIÓ:** situació en què una persona és objecte de discriminació per OS, IG o EG com a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGTBI.
- **DISCRIMINACIÓ PER ERROR:** situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per OS, IG o EG com a conseqüència d'una apreciació errònia.

- **DISCRIMINACIÓ MÚLTIPLE:** situació en què una persona LGTBI pel fet de pertànyer a altres grups que també són objecte de discriminació (gènere, origen, edat...), pateixen formes agreujades i específiques de discriminació.
- **ORDRE DE DISCRIMINAR:** qualsevol instrucció que impliqui la discriminació, directa o indirecta, per raó de l'OS, la IG o l'EG.
- **ASSETJAMENT PER RAÓ DE L'OS, LA IG o l'EG:** comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- **REPRESÀLIA DISCRIMINATÒRIA:** tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona com a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.
- **VICTIMITZACIÓ SECUNDÀRIA:** maltractament addicional contra persones LGTBI que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicats.

DEURE D'INTERVENCIÓ

Les **persones professionals de l'Administració Pública**, que fan tasques de **prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació** en els àmbits de la **salut, l'educació, el món laboral, els serveis socials, la justícia, els cossos de seguretat, l'esport i el lleure i la comunicació**, tenen el deure de comunicar als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent, qualsevol situació de risc o sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

BREUS DADES I REFLEXIONS

Actualment, un 1,7% de la població són persones intersexuals. Xifra molt similar al nombre de persones pèl-roges.

No hauríem de donar per fet que una criatura, pel fet de néixer amb genitals masculins o femenins, se sentirà un home o una dona, respectivament. Ni que hagi de seguir els estereotips de gènere preestablerts en relació a la forma d'expressar-se, vestir-se, o respecte a les seves aficions.

No jutgem d'entrada quan veiguem una persona que “no encaixa” físicament amb les idees del sexe-gènere que tenim preconcebudes i integrades.

Si tens opció, coneix a la persona i la seva experiència, et sorprendrà i aprendràs molt!

Altres factors com la raça, l'origen, la capacitat econòmica, el gènere, l'edat.... esdevenen eixos opressors que, sumats a la condició LGTBI, agreugen la discriminació i la violència que pateixen o poden patir aquestes persones.

1 de cada 5 joves trans* i no binàries han intentat suïcidar-se en alguna ocasió.

La tolerància, l'acceptació i una ment oberta són les millors eines per relacionar-nos.